

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 9. Secundus labor: Expoliendus est homo in ordine ad Deum, in eum cor suum dirigendo, quod ipse Deus præcæteris intuetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

ad bonum, vt ei vires deficiant, vel ad vnicum
 ieiunium, eleemosynam, & disciplinam. *Vt qui
 potentes estis ad bibendum vinum (ait Dominus)
 & viri fortes ad miscendum chriſtatem &c. opus
 autem Domini non respiciunt.* Ita vt ad parau-
 dum malum, diabolo feruendum flocci facias
 abſtinentiam, pericula, vigilias, panem & a-
 quam. Vt verò Deo deferuias, omnia tibi mor-
 tiferam ingerunt formidinem. Sic autem orat
 Ecclesia sacrum hoc tempus incipiendo: *Proſta
 fidelibus tuis, vt ieiuniorum veneranda ſolemnia
 & congruâ pietate ſuſcipiant, & ſecurâ deuotione
 percurrant; vt illis ieiunium hoc, non ſolum
 non noceat, ſed plurimum proſit ad ſalutem.*

§. 9. *Secundus Labor: Expoliendus eſt homo in
 ordine ad Deum, in eum cor ſuum dirigendo,
 quod ipſe Deus præ cæteris inuenit.*

18 **S**ecundum vult Chriſtus, vt ex altera parte
 dolemus lapides, ipſos diſponendo in ordi-
 ne ad Deum. Inæqualitas maxime homi-
 ni uocia hæc cenſeri poteſt: quod tam ex
 tranſuerſo & oblique Deum aſpiciat: ad eum
 bonum omnè non referendo, quod operatur, nec
 ad eius gloriam & famularum; ſed quod ſui
 memor, Dei verò immemor, propriam præten-
 dat gloriam, honorem, æſtimationem. Hæc e-
 rat primaria hypocritarum diſconuenientia, ob
 quam in eccleſiæ ædificio minime poterant col-
 locari. Vnde neceſſarium eſt, bene te diſponas in
 ordine ad Deum. Quomodo fiet illud? oculos
 veſtros (docente Chriſto) ſurſum elatos habete
 & velut clauis affixos in eum dirigite, præten-
 dentes in omnibus veſtris bonis operibus, non
 placere hominibus veſtram ſeclantes laudem, vt
 hypocritæ, ſed eius oculis, & ad eius gloriam
 omnia diſponentes.

1. *Noſte ſerui ſicut hypocritæ, criſtes.* Et in hoc
 conſiderat Chriſtus, quod à nobis deſiderat
 in Euangelio, cum illo, quod reſpoſit Prophetæ
 Joel in Epistoſa: *Sanctificate ieiunium;* quod
 declaratore D. Hieron. proprio idiomate ſigni-
 ficat facite ieiunium ſanctum. Parui ſunt enim
 fructus, quo quot ieiunia peragis aut potes pe-
 ragere, viſi ſancta ſint, & Deo accepta; &
 quantumlibet vos componant in ordine ad vos,
 mortificando omnes carnis veſtra motus & paſ-
 ſiones, & ſenſualitates, ſi ea non dirigas in ordi-
 ne ad Deum. vt patet in ieiunijs illorum per-
 ſeſorum hypocritarum, qui facies ſuas demo-
 ſtrabant ea intentione, vt ab hominibus velut

ieiunatores, abſtemij & ſancti colerentur. Tu
 verò te diſpone in ordine ad Deum, moſter
 Chriſtus, quod facies, ſi in eum oculos tuos,
 cor, & intentionem direxeris. *Tu autem cum iei-
 unas, &c. ſed latere tuo.*

Nomine ieiunij, intendunt D. Aug. a & D. a *Tyrſi.*
 Baſil. b Chriſtum intelliget; & à nobis flagita-
 te omnia opera mortificationis, poſſumus info-
 per capere omnia virtutum opera: quia ad hæc l. 2. 99.
 omnia multum conducit ieiunium. Deſiderabat *Euang. e.*
 Chriſtus Dominus noſter quod opera illa, quæ 16.
 multo nobis conſtant labore, nobis non perde-
 reatur, ſed lucrum facerent: *Optas & tu hoc de ieiunio
 idem? Opto. Quando igitur ieiunas, aut legis,
 aut obis ſtationes, aut das eleemoſynam, aut capis
 disciplinam, aut conſueris, aut communicas
 &c. oculos tuos in homines non deſectas, vo-
 lens ipſis bonus videri, vt te ipſi tanquam ſan-
 ctum vereantur: ſi enim hæc tua ſit mens & in-
 tentio, hoc ſolo potes reputare tibi ſatis factum;
 at dirige illos in ſolum Deum, quærens illi ſancti
 gratificari & complacere.*

Nunquam fuit Deus læto, nec manum mi-
 ſit, vt aliena reperet, ſi ieiunium tuum, eleemo-
 ſynam tuam des oculis hominum, vt illis ſati-
 entur, ne timeas, quod illa ſibi rapiat Deus, aut
 tibi pro illis ſoluat; *Quæris vt ille tibi ſoluat?
 quæro. Opera tua agito propter illum ſolum.
 Admiror diſcurſum D. Aug. Deus non indiget,
 nec vobis, nec veſtris operibus propter ipſamet,
 quia nec quanto abſtines, panis eius parcis, nec
 quando vigilas, bona eius cuſtodis, nec quando
 eum ſanctificas, ſanctum facis; nec quando das
 eleemoſynam, ei famem euecas: ſatis enim tri-
 ta eſt illa Davidis proſtitio: *Honorum meorum
 non eges.* Illa quoque Eliu amici Iob, *Si iuſtū
 egeris, quid donabis ei? Cæc. Filium hominis ad-
 iuuabis iuſtitia tua.* Satagebat Spiritus S. hanc
 probare veritatem, ſupponens pro vero, Deum
 eſſe omnium creatorem, & quod fuit tota æternum
 eſſe ſine ipſis. *Qui viuunt in æternum, crea-
 uis omnia ſimul, Deus ſolus iuſtificabitur, & ma-
 net inuictus Rex in æternum.* Hæc vox (ſolus iu-
 ſtificabitur) ſignificat quod ipſe ſibi ſufficiat, ni-
 hil illi deſit; ex hoc principio ſtatim inferit, quod
 inſollatenus Deus hominis operâ indigeat, nec
 eius, quantumcumque poſſit agere. *Quid eſt ho-
 mo, & quæ gratia illius? & quid eſt lopum, cui
 quid nequam illius?**

Miſit quondam Deus per Prophetam Zacha-
 riam, vt quibuſdam hominibus, diceret, quibus
 videbatur, quod ſibi multum Deum deſideraſ-
 ſent: quia multoties ieiunabant, vt ſcire

Serm. 136
 de ieiunio
 11.
 Deus non
 eget no-
 ſtrorum
 operum.
 Pſal. 15. 2.
 Iob 35. 7.

Eccl. 1. 7.

Eccl. 18. 2.

quod sibi nec atomo valeret omnia eorum ieiunia. *Cum ieiunaretis & plangeretis, numquid ieiunium ieiunastis mihi? Quid mihi per hoc dedisti? quid mihi inde lucrī, quod ieiunes, aut non ieiunes? Ad quod Deus oculos figit, & id quod maximè desiderat, est cor tuum ac voluntas.* Hoc dixit Spiritus S. id esse quod creando hominem ab illo Deus præterdat, *Deus creavit de terra hominem, & secundum imaginem suam fecit illum &c.* Creavit ex ipso adiutorium simile sibi &c. quid ab eis exigebat? Ad quid alpexit? *Posuit oculum suum super corda illorum.* Non posuit oculos suos super manus ipsorum: hoc enim faciunt, qui aliorum operâ & donariis indigent, ut ait Dauid de illis Iheruis & ancillis, qui eos defixos tenent in manibus dominorum suorum ac dominarum: *Sicut oculi serutorum in manibus dominorum suorum, & sicut oculi ancilla in manibus domina sua.* Hoc quod de te flagitat Deus, cor tuum est, ac tua voluntas; hanc petit, hanc desiderat, hac illi satisficit, hac deincitur (ut alio loco dicemus).

D. Hinc deducit D. August. quàm magnum nobis Deus præstet beneficium, cum atali nos liberet sollicitudine, quæ nos posset grauitè affligere, sicut quondam hæc cura presat D. Prophetam Mich. ubi totus anxius quatit: *Quid dignum offeram Domino?* Si enim tenentur iuditi cum muneribus recurrere ad Reges suos & Principes, in suæ subiectionis recognitionem; si tenentur Principibus offerre dona in grati animi signum, & reseras eius quod sperant sui, qui ab eis magna receperunt beneficia, & priuilegia nobilitatis, qui ab eis dependent, adhuc maiorum spe ducti; quàm archè tenetur homo Deo occurrere oblationibus suis, ut Regum Regi, & Dominorum Domino, à quo recipit, & recipit esse suum, vitam, respitationem & quidquid habet in ordine ad naturam, & beneficia, quæ omnem excedunt considerationem in ordine ad gratiam, ac expectat eam, quam nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec potuit cor hominis, in ordine ad gloriam, imaginari si conuenire debet munus eius, cui offeritur, magnitudinē, quod dignum Deo offerret, & quod supremæ atque altissimæ correspondeat Maiestati? *Quid dignum offeram Domino!* Quid? tantane iunt maiestate digni agni, & vituli, quin etiam omnia terræ animalia, imò & ipse meus primogenitus? *Numquid offeram ei holocausta, & vitulos anniculos &c.* Numquid dabo primogenitum meum? An super quidquid aut habeam aut possum ei offerre, hoc totum eius est: & licet Dei non

esset, nihil eius indiget, nec meis alitur vacet, nec outibus meis patitur, nec auro meo fulget splendens, nec ditescit argento: quam ipsationem declarat ex ore Dauidis Regis: *si iuramento non dicam tibi: meus est enim orbis terra, & pleni iudo eius, &c.* Numquid manducabo carnes turorum, aut sanguinem hircorum potabo? Ne te affliueris, ait S. Doctor, extra te quærens quod offeras Deo, & ei placeat: hoc enim ipsum intra te continet, cor, inquam, & voluntatem tuam. *Sandè in te habes, quod offeras.* Noli extrinsecus te comparare, sed dic: *In me sunt Deus vota tua, Noli extrinsecus pecus, quod mactes, inquirete, habes in te, quod occidas.* (Sacrificium Deus spiritus contribulatus.) Hoc præcipuum Deus considerat, aptat, & à te reposcit; cætera verò in tantum admittit & præcipit in quantum cor, voluntatem & spiritum habet, quo illa ei offeris, nulla denique erit Deo grata oblatio, si eam ex corde non obtuleris. Proinde, primam, quam à te poscit, oblationem, & super quam ponit oculos suos, cor, voluntas & spiritus est.

Quando Dominus descendit super montem Sinai, legem populo suo daturus, præscriptis iam moralibus præceptis, decè scilicet præceptis Decalogi, & post hæc iudicialibus, utique bono plebis reprimi necessariis, quæ proinde statim iussit; & mulgari; processus est vltimus ad ceremonialia, tabernaculi, altaris, sacrificiorum, oblationum, quas sibi voluit præsentari, & ante omnia, pro fundamento in hac materia ponit, & præcipit Moysi ut omnibus indicet, ut quisquis illi quidquam offerre intendit, sciat primam oblationem esse debere cordis sui ac voluntatis, *Loquere filiis Israel, ut tollant mihi primitias ab homine qui offert vltionem, accipietis eas.* Notauit hæc verba Rupertus Abb. & singulariter ea perpenderit nos Hier Cardinalis Caietanus; ubi aduertit, quod Hebraus textus legit: *Ab omni homine, qui sponte valet ipse cor eius, accipietis eleuationem meam.* Transiit Lypoma. *Ab omni homine qui sponte offert cor suum, vel ab omni homine, qui voluntate exhibuerit cor suum.* Duo inquit Caietan. requirit Deus à quocumque, qui voluerit aliquod Deo sacrificium offerre, vel obsequium spirituum, ut voluntarium sit & ex corde: *offeret spontaneè.* Secundum, in tantum sit voluntarium, ut cum oblatione pariter coniungatur ipsum cor ac voluntas: illa enim est, super quam primario Deus oculos suos ponit. *Cõditiones offerentis Deo, deservit ab ipso Deo dux. Altera quod sponte velit, altera appositivè, quod cor eius velit; vult enim quod non solū sponte, sed ex intimo cordis dei offerat.*

quicumq; offeri. Illas, quæ tales non fuerint, oblationes, non vult Deus in cõputu suum acceptari.

Hoc mandatum intimaui Moyses populo ist-

dem verbis quibus Deus illi hoc proposuerat.

Ille est sermo, quem præcepit Dominus. Omnis

voluntarius & proo animo offerat Dominus: aurum, argentum, & es, hyacinthum, & purpuram,

caecumque his tinctum. & byssum pilos caprarum.

Certe ordinem (monet Caiet.) Primò significat

conditiones offerentis vt sic talis, qui ex corde &

voluntariè offerat: & deinceps signat illa, quæ

possunt offerri, aurum, argentum, & c. vsque

ad pilos capraru. Tam bonus est Deus, vt res tam

viles recipiat, verùtamen hoc ita est, supponendo

primùm cor, quàm illas vt clariùs ostendit in sa-

crificiis Abelis & Caini, de quibus Spiritus S.

ait eum primò spectasse voluntatem & cor offe-

rentium, quàm ipsa oblata. *Respexit Dominus ad*

Abel & ad munera eius, de quibus infra.

Est equidem hoc nobis, magnum beneficium

per hoc quòd Spiritus S. exponit propriis suis

verbis: Spiritus inuentum Deum queritur, &

in respectu illius benedicetur. Querit Deus in

seruis suis Spiritum, & pro eius mensura dabit

illi benedictionem suam & præmium. Per Spiritum

intelligit cor & voluntatem: sic explicat

D. Bernard. a. corde enim & voluntate indigos

vocat Deus pauperes spiritu. Hic ille est, quem

querit Deus, & ponit super eum oculos suos,

hoc est, ad opera facta ex corde, cum spiritu &

viuà. Olim dixit Christus: Spiritus est, qui viu-

ificat, caro autem non prodest quidquam. Opus si-

ne voluntate, caro est sine spiritu, est mortuum;

opera viua petit Deus. *Holocausta me-*

lancia offeram tibi, promittit David. Hi locu-

ta vitulorum pena medullà, quia parum ori-

bus, sapere os medullà vacuum. Hoc (teste D. Aug.)

voluit Deus nobis significare per Moysen,

quando ait: Considerabo nouissima eorum. Et

quod de Deo vobis loquitur Iob: Vniuersorum

primi ipse considerat. Quia in omnibus que agi-

tioni intendit. Quandoquidem & homines no-

biliores ingenio, in eo quod illis offerret, magis

intendunt bonam voluntatem, & acutius ipso

cordis affectu obligantur.

Stupendum quid narrat nobis Fortunatus:

Auctor veteranus, a. quod conscripsit de vita

de S. Hilarij Episcopi. Mortuus multa edidit

miracula, accesserunt ad eius sacellum mercato-

res duo panem offerentes: cereum magni pon-

deris. Ait alter alteri: Offeramus panem istum

Miraculi stream integrum Sancto illi, qui licet sic mino-

ris pretij, spero ei gratiam fore. Contestatus est alter, se nolle parti suæ cedere & illam perdere: nihilominus, accessit alter ad altare, & in nomine amborum integrum panem obtulit, ponens eum in altari. Illico in conspectu omnium qui aderant, diuidebatur panis ille per medium, & Sanctus ille recipiens, partem eius, qui eum offerebat ex corde libero & bona voluntate, alterum quasi seculo exploderet, fortiter reiecit: hoc facto indicans, nullatenus se hoc acceptare, quod liberà non offerebatur voluntate.

Hoc idem egit insignis & fortissimus ille Martyr Mamantus, vel vt alij Mamas; de quo hoc D. Gregor. Nazianz. refert: Imperator Constantius duos habebat confobrinos, Gallum & Iulianum, qui cum essent adolescentes, & præclara sancti Martyris Mamanti. facinora attingerent, resoluunt ambo permagnificum & regium super eiusdem sepulchrum templum extruere, cuius inter se dipartiti sunt structuram, vt hic medietatem vnã, ille verò alteram susceperet ædificandam: prospere partem suam Gallus, vt pote pius, fidelis, deuotus absoluit, Iulianus verò minime: cum enim fundamenta templo foderet, tota contremuit terra, vbi sepulchrum erat Martyris Mamantis, & pars illa corruit: erat enim Iulianus, impius, & aggressus est opus illud, tantummodo vt operi moni plebis satisfaceret: Si hoc egerit Sanctus ille, quid faciet Deus? si oculos suos Sanctus hic posuit in cor eius, qui panem offerebat, & est intuitus eius voluntatem, & intentionem perpendit, quid aget Deus? Nemo dubitat, quin id, quod integra non offert voluntate, illud tibi in faciem sit reieclurus, conformiter verbo illi: *Dispergam super vultum vestrum sterus solennis vestrarum.*

Semper admiratus sum quod S. Scriptura nobis narrat de Chaldæis & Babylonis, eorumque magno Monarcha Nabuchodonosor. Refert Hieremias Propheta; principes eius iniuste consilium ac dixisse: Offenderunt eius Hierusalem grauitè Deum suum, qui idcirco eis minatus est per manus nostras ciuitatem & oppidanos castigaturum, consultum igitur est, vt accingamur ad exequendam huius pœnæ sententiam. His auditis decrevit Nabuchodonosor validum exercitum conscribere, ascendere contra Hierusalem, & ciuitatem cum ciuibus demoliri. *Hofes eius dixerunt, non peccabimus, pro eo quod peccauerunt Domino, decori iustitie, & expe-*

Orat. i
in Iu-
lian.

Malash.
2. 3.

21

Extr. 50: 77
decre.

aditus pauper, relemptus captiuus, hospitalis domus restaurata, amplifatus cultus Diuinus; ut autem tibi Deus soluat, eò quòd hæc & illa egeris: non tantùm confiderat in his, id quod agis, quantùm cor tuum & voluntatem, ex qua hoc agis, & ita licet opera vestra in se sint præclara, bona & proficua, attendit nihil omnius Deus ad voluntatem vestram, examinans vestram intentionem, cor & spiritum, hoc enim expendit Deus, & super hoc ponit oculos suos.

¶ Cum accepto tempore, ego iustitias iudicabo. q. d. Ne tibi persuaseris, iam omnia perfecta esse, dando elemosynas, ieiunando, obeundo stationes visitando hospitalia, licet illa opera in se sint iusta & sancta, aliter longè ea Deus conuerteret, circum circa considerabit, iuxta eam intentionem, quæ ex corde profertur, examinebit quid in eis ob oculos mentis habueris, quid te ad illa agenda permouerit & intigauerit: quia tantùm tibi retribuet, secundùm quod intendisti eius gloriam & seruitium. *Spiritus qui reuertitur &c.* Congrauemur huic materie declarauimus hoc quod prælibauimus, quod Spiritus Sanctus de primæuis patribus nostris ait, mox ut eos creauerat, posuit oculos suos super corda eorum.

§. 10. Non tanti Deus opus aestimat, quanti ipsum cor: est autem hoc in magnum bonum nostrum, ut possimus facere inuent. orem oculorum: sic loquitur Salomon.

¶ Hanc tradunt Doctores causam (& quid quid ad hanc materiam pertinet, luculenter scripsit D. August.) cur Deus Abelis sacrificium approbauerit, reiecerit autem illud Caini; quando enim accessit Abel Deo oblatum sacrificium, in sacrificio primùm omnium posuit cor suum, & seipsum; vnde conuertens Deus oculos suos ad sacrificium, primò vidit ipsum Abelem & cor eius, deinde intuitus est ipsum sacrificium. *Respexit Dominus ad Abel & ad munera eius,* & ideo acceptauit tanquam vitulum, cum cor haberet vitæ principium; verumtamen cum Cain sacrificaturus ade, posuit vitulum & nudum sacrificium, non apponens cor suum, nec seipsum, vnde velut sacrificium mortuum sine corde, sine vita, illud Deus non respexit, non acceptauit, à se repulit. Et quidem in sacrificio Iulij Cæsaris cum tantum ab hoc distet, augurati sunt arripices vt signum mortis, quod vitulus diis sacrificandus corde caret, vt refert Appianus & nos alijs retulimus. *Hieron. Bapt. de Lanza, Tom 1.*

Quod inspicit, attenditque Deus, corest. D. Augustinus illud exponens Psalmi quinquagesimi: *Sacrificium Deo, spiritus contribulatus. Quid?* inquit, cogitasse Dominum sibi tauros, sibi vitulos acceptare? Olim ea grata habuit, in quantum figura erant, & ea acceptat secundùm cor tuum, quo illa dedicas. *Vitule Dei placare vinctam? Offer, quid? sanè in te habes quod offeras. Noli extrinsecus ibura comparare. sed dic, in me sunt Deus, vota tua. Noli extrinsecus pecus, quod mactes, inquirere; habes in te quod occidas: sacrificium Deo spiritus.*

Petit & vult Deus sacrificium viuum. *Hosiam* ad Rom. viuam, ait D. Paulus. Nec esse potest sine corde vita, de quo ait Spiritus Sanctus: *Ex ipso visa* 1. *rou 4. procedit.* de quo latius. Et hoc tibi maximè con- ducit (inquit Spiritus sanctus) quia *in respectu* 2. *illius benedictur:* Soluet tibi Deus in respectu p. 2. illius, quod viderit in corde tuo, in voluntate per tot. tua, & in intentione tua. Ex nobis ipsis paupe- *Ecc. 3. 4.* res sumus, si nobis tantummodò Deus vellet *cu.* componere in respectu manuum nostrarum, paruum esset præmium, & merces exigua, cum sint illæ tam exiguæ suis operibus, vt ob paruas suas vires, parua sint, pauca sint, tam imperfecta sint, vt merito de illis dicat Iſaias:

Quasi paruos menstruata vniuersa iustitia nostra. Miseros nos, si Deus nobis non ultra solueret, quam opere explemus; quia eo modo, cum damus fructum panis pauperi, alio pari nobis solueret, & pro discissia chlamyde, quæ nudum vellet; aliã itidem lacerã satisfaceret, & hoc nos à pauperie non liberaret. Magnum certè beneficium: quia nobis retribuet, iuxta quod viderit esse cor nostrum, quod sic se habet, vt quanto sunt manus minores ad agendum seu operandum, tantò potest se plus extendere volendo & desiderando, & hoc sine termino: & Deo solente in respectu illius, erit & sine termino merces. Ita constat, quòd satisfecerit Abraham, & eius sacrificium ac obedientiam tanti fecerit, ac si de facto filium de-

truncasset, quia licet illum exteriori opere non occiderit, occidit tamen voluntate, & iam occisum obtulerat, cuius factum Deus acceptauit, illum pleno ore sic affatus. *Quia non peristi vniuerso filio tuo propter me.* Quomodo? numquid illi peperit si de facto eum non decollauit & liberum dimisit? quia licet illud fuerit in opere, in corde tamen & promptà voluntate, iam quasi eum capite plexerat, & hoc cotam Deo ludos agit, eumque valde reccat. De vidua, quæ solim duo minuta misit in dona

D dona